

1979/80:11

Nr 11

Måndagen den
15 oktober 1979

Måndagen den 15 oktober

Kl. 14.00

Förhandlingarna leddes av förste vice talmannen.

*Ersättare för stats-
råd, m. m.*

*Anmälan om kom-
pletteringsval till
utskott*

§ 1 Ersättare för statsråd, m. m.

FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Jag får anmäla att följande ledamöter intagit sina platser i riksdagen, nämligen

Gabriel Romanus,
Marianne Wahlberg,
Bertil Hansson,
Eric Enlund och
Eva Winther.

Uppdraget för deras ersättare i riksdagen har därmed upphört.

Vidare får jag anmäla att följande ersättare kallats att träda i stället för resp. riksdagsledamöter under den tid de är statsråd, nämligen

Margit Odelsparr för Thorbjörn Fälldin,
Erik Olsson för Håkan Winberg,
Ewy Möller för Eric Krönmark,
Stina Andersson för Karin Söder,
Ingrid Diesen för Gösta Bohman,
Anna Wohlin-Andersson för Anders Dahlgren,
Görel Bohlin för Staffan Burenstam Linder,
Carl Tham för Birgit Friggebo,
Eivor Nilson för Nils Åsling,
Arne Andersson i Falun för Karl Boo,
Allan Ekström för Britt Mogård,
Bengt Sjönell för Olof Johansson,
Paul Grabö för Karin Andersson och
Jan Eric Virgin för Georg Danell.

§ 2 Anmälan om kompletteringsval till utskott

FÖRSTE VICE TALMANNEN:

Socialdemokratiska riksdagsgruppen har som suppleant i utrikesutskottet under Mats Hellströms ledighet anmält hans ersättare Stig Gustafsson.

Centerpartiets partigrupp har som suppleant i utrikesutskottet under Sture Korpås ledighet anmält hans ersättare Britt Wigenfeldt.

Nr 11

Måndagen den
15 oktober 1979

Folkpartiets partigrupp har som suppleant i socialförsäkrings- och socialutskotten under Per Gahrtons ledighet anmält hans ersättare Åke Persson.

Anmälan av interpellationer

Förste vice talmannen förklarade därefter valda till

suppleanter i utrikesutskottet

Stig Gustafsson (s)

Britt Wigenfeldt (c)

suppleant i socialförsäkringsutskottet

Åke Persson (fp)

suppleant i socialutskottet

Åke Persson (fp)

§ 3 Föredrogs och hänvisades

Motioner

1979/80:48 och 49 till socialutskottet

§ 4 Anmäldes och bordlades

Proposition

1979/80:2 med förslag till sekretesslag m. m.

§ 5 Anmälan av interpellationer

Anmäldes och bordlades följande interpellationer som ingivits till kammarkansliet

den 12 oktober

1979/80:10 av *Sten Svensson* (m) till arbetsmarknadsministern om sysselsättningen i Karlsborgs kommun:

Inom vissa delar av Skaraborgs län kvarstår en allvarlig sysselsättningskris. Utvecklingen inom främst Karlsborgs kommun inger särskild oro. Situationen har successivt försämrats till följd av ökade svårigheter för de företag som svarar för merparten av sysselsättningen inom kommunen.

Riksdagen har tidigare under året haft anledning att uppmärksamma situationen för Karlsborgs kommun i samband med beslutet om finansiellt stöd till Luxor Industri AB (NU 1978/79:52).

Ett enigt näringsutskott anförde bl. a. följande:

”Om det visar sig att en minskning av antalet sysselsatta är den enda utvägen att säkerställa lönsam produktion i framtiden vid Luxor förutsätter utskottet att regeringen aktivt verkar för att nya arbetstillfällen tillförs de orter som drabbas.”

Vidare erinrade näringsutskottet om att arbetsmarknadsutskottet i betänkandet om regionalpolitiken (AU 1978/79:23) har uttalat "att det kan finnas skäl för samhället att stödja projekt som ger varaktig sysselsättning inom bl. a. Karlsborgs kommun".

Utvecklingen vad gäller Luxors Karlsborgsfabrik synes nu ha utvecklats därhän att en nedläggning kan anses sannolik inom en snar framtid. I vart fall föreligger inga möjligheter till alternativ sysselsättning för berörda anställda i dagsläget.

Samtidigt har situationen på Karlsborgs arbetsmarknad försämrats dramatiskt genom sysselsättningsläget för förenade fabriksverken. Enligt uppgift innebär de nyligen aviserade nedskärningarna att arbetsstyrkan vid Vanäsverken i Karlsborg måste halveras, dvs. minskas med ca 150 personer. Orsaken är uteblivna ammunitionsbeställningar från försvaret, något som i sin tur är en följd av den nedskärning av förslagsanslagen som skett.

Således hotas sysselsättningen för ytterligare 150 personer i Karlsborg – utöver det antal som berörs av Luxorkrisen – om inga insatser görs för att tidigarelägga eller på annat sätt skaffa fram nya order. Detta förhållande framgår också av den uppskattning som ligger till grund för den snabbutredning som försvarsministern tillsatt för att lindra följdverkningarna av de uteblivna försvarsbeställningarna.

Med hänvisning till det anförda hemställer jag om kammarens tillstånd att till arbetsmarknadsministern få ställa följande fråga:

Vilka åtgärder överväger regeringen för att bemästra den allvarliga sysselsättningssituationen i Karlsborgs kommun?

1979/80:11 av *Tore Claeson* (vpk) till bostadsministern om bostadspolitiken:

Nya alarmerande siffror och samstämmiga uppgifter från olika delar av vårt land visar att både bostadsbristen och hyrorna fortsätter att öka i allt snabbare takt.

Hundratusentals ungdomar, ensamstående och barnfamiljer står utan bostad eller bor otillfredsställande. De senaste årens hyreshöjningar har pressat ned levnadsstandarden för stora grupper av hyresgäster, och nu aviserade hyreshöjningar med omkring 2 000 kr. per år för en vanlig lägenhet gör situationen helt ohållbar. Spekulationen i lägenheter och fastigheter har fått en omfattning som tillsammans med bostadsbristen och hyresutplundringen omöjliggör en social bostadspolitik.

Talet om bostaden som en social rättighet blir verklighetsfrämmande, om inte åtgärder snabbt vidtas för att bygga bort bostadsbristen, stoppa hyresutvecklingen och göra slut på spekulationen i boendet. Statligt stöd till de allmännyttiga bostadsföretagen, billigare pengar till bostadsbyggande i allmännyttig och kooperativ regi, skärpt lagstiftning mot fastighets- och lägenhetsspekulation och obligatorisk kommunal bostadsförmedling av alla bostäder är några sådana åtgärder.

Med hänvisning till det anförda vill jag till bostadsministern ställa följande fråga:

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta eller föreslå för att öka bostadsbyggandet, stoppa hyreshöjningarna och göra slut på bostadspekulationen?

1979/80:12 av *John Andersson* (vpk) till jordbruksministern om gifthanvändningen i skogs- och jordbruket:

En växande opinion kräver åtgärder mot användningen av gift i såväl skogs- som jordbruket. Trots allt tal om gifternas ofarlighet har nya rön och fakta styrkt de farhågor som funnits om gifternas menliga inverkan på miljö och människor. Dr Hardells rapporter om att fenoxysyrorna är cancerframkallande borde rimligen leda till omedelbara åtgärder.

I den senaste valrörelsen blev gifthanvändningen en stor fråga. Enligt löften som då gavs är både socialdemokraterna och centern nu beredda att biträda vårt krav på ett förbud. Eftersom det nu finns en mycket kraftig riksdagsmajoritet bakom detta krav, synes det vara naturligt att regeringen vidtar vissa åtgärder.

Jag vill mot denna bakgrund ställa följande frågor till jordbruksministern:

1. När tänker regeringen vidta åtgärder mot användningen av gifter i skogsbruket?
2. Tänker regeringen vidta åtgärder för att den ökade utbildning manuell skogsvård kräver kommer till stånd?
3. Tänker regeringen vidta några åtgärder för ökad forskning och stöd till alternativa brukningssätt för att man skall slippa beroendet av gifthanvändningen inom jordbruket?

1979/80:13 av *Hans Petersson* i Hallstahammar (vpk) till jordbruksministern om hanteringen av miljöfarligt avfall:

Under det industriella uppsving som ägde rum årtiondena efter andra världskriget producerades mängder av giftigt avfall vid landets industrier. Den tiden har nu kommit då gömda och "glömda" giftlager kommer att avslöjas, därför att tidens tand nöter på behållare och lagringsplatser. Som exempel på sådan giftlagring som kommit människor till skada kan nämnas de senaste veckornas avslöjanden från USA, där ett samhälle byggt på mark som dolt giftdeponering, och från Västtyskland, där ett barn dött vid kontakt med "glömt" gift.

Som exempel från vårt eget land kan nämnas BT Kemis giftlagring och flera andra upptäckter, bl. a. tippning av fenol vid vattentäkt i Finspång, cyaniddumpning på Västeråstippen och förekomst av arsenik nära grundvattentäkt i Strömsholm i Västmanland.

För att hindra att människor och natur kommer till skada vid läckage från giftupplag och från olagliga tippningar krävs snara åtgärder.

För det första krävs en uppsökande verksamhet där man spårar upp

förekomst av gifter och destruerar dem på ett säkert sätt. En sådan inventering kan göras i samband med naturvårdsverkets inventering av framtida giftförekomster, vilken nu sätts i gång.

För det andra krävs åtgärder för att få kontroll över den olagliga gifthantering som leder till tippningar på de mest olämpliga ställen.

Med hänvisning till det anförda ställer jag följande frågor till jordbruksministern:

1. Vilka initiativ kommer regeringen att ta för att snabbt få till stånd en inventering av gömda och "glömda" giftupplag?

2. Vilka åtgärder kommer regeringen att vidta för att under säkra former oskadliggöra sådana upptäckta gifthanhopningar?

3. Kan jordbruksministern tänka sig en framtida utveckling, innebärande att man skapar regionala eller länsvisa miljöföretag, som med utbildad personal och lämpliga transportmedel får till uppgift att ta hand om och destruera allt miljöfarligt avfall?

1979/80:14 av *Tommy Franzén* (vpk) till arbetsmarknadsministern om ungdomsarbetslösheten:

Arbetslösheten, framför allt ungdomsarbetslösheten, är farlig och destruktiv. Den skapar oro och pessimism inför framtiden. Den skapar sociala problem och hotar de drabbades framtid. Inom OECD har den höga andelen av arbetslös ungdom i västvärlden beskrivits på följande drastiska sätt: "Ungdomsarbetslösheten är som en tidsinställd bomb som – om inget görs – kommer att explodera framåt 1990-talet. Om inte förr."

I Sverige är i dag ungefär 100 000 ungdomar utan ett fast jobb. 50 000 av dessa är direkt arbetslösa. Det sannolika är dock att det faktiska antalet arbetslösa är större. Detta har en undersökning i Göteborg påvisat.

Orsaken till arbetslöshet är brist på planering av produktion. Den kapitalistiska ekonomin kan inte ge garantier att full sysselsättning skall råda. Tvärtom är den kapitalistiska ekonomins utveckling liktydig med ökad arbetslöshet och utslagning. Därför erfordras ingrepp i denna ekonomi för att skaffa fler jobb och ge de arbetslösa en meningsfull sysselsättning. Löften i likhet med dem som folkpartiet gav i 1976 års valrörelse, att "alla ungdomar skall garanteras utbildning, praktik och arbete", har inte infriats.

Folkpartiet förfäktar myten om att det går att utbilda bort arbetslösheten. Regeringens 18-punktsprogram från i våras har inte resulterat i att arbetslösheten bland de unga minskat. Tvärtom har den direkta arbetslösheten ökat. Enda sättet att varaktigt råda bot på problemet är att samhället går in och skapar jobb. Alternativet till samhälleliga insatser för att skapa nya varaktiga arbeten är fortsatt och ökad arbetslöshet.

Från olika håll har grava angrepp gjorts på ungdomen, varvid den beskyllts för att inte vilja ta de jobb som erbjuds. Sanningen är den att det är endast ett fåtal jobb som erbjuds ungdomen. Statistiken visar också att det inte är mer än ca 25 % av de arbetslösa ungdomarna som uppbär någon form av ekonomiskt stöd från samhället.

Anmälan av interpellationer

Moderaterna förde i valrörelsen fram ett förslag som i praktiken innebär att ungdomslönerna skulle sänkas i förhållande till lönerna för de äldre och yrkeserfarna. Detta förslag medför totalt sett inga jobb, men det kan möjligen resultera i att en del jobb besätts med ungdom, medan äldre i högre grad ställs utanför arbetsmarknaden. Den enda förtjänsten med förslaget är att man ger Svenska arbetsgivareföreningens medlemsföretag billigare arbetskraft. Detta står också i direkt motsättning till principen om lika lön för lika arbete.

Regeringen har inte hittills redovisat någon långsiktig planering för att försöka komma till rätta med ungdomsarbetslösheten. Inte heller har det redovisats om regeringen har gjort någon analys av de egentliga orsakerna.

Arbetslösheten måste bekämpas kraftfullt och konsekvent. De hittills vidtagna åtgärderna med beredskapsarbete och utbildning leder bara till tillfälliga förbättringar och förändrar inget på sikt. Ett ökat bostadsbyggande och utbyggande av dag- och fritidshem skulle både ge arbetstillfällen och samtidigt förbättra den service som krävs av samhället. En utbyggnad av de kollektiva transportmedlen skulle ge sysselsättning och spara energi. Ett sådant program skulle ge jobb både på kort och på lång sikt. Det skulle förbättra situationen för de unga människorna. Det skulle skapa en framtidstro.

Jag vill mot denna bakgrund ställa följande frågor till arbetsmarknadsministern:

1. Hur förklarar regeringen ungdomsarbetslösheten, och har regeringen något långsiktigt mål för ungdomens sysselsättning?
2. Kommer regeringen att söka motverka att ungdomslönerna sänks i förhållande till övriga löner?
3. Är regeringen beredd att upprätta ett åtgärdsprogram för ungdomens sysselsättning, bl. a. med ett ökat bostadsbyggande och en utbyggd social service?
4. Vilka andra åtgärder kommer regeringen att vidta för att ge ungdomen jobb?

1979/80:15 av *Tommy Franzén* (vpk) till arbetsmarknadsministern om de handikappades situation på arbetsmarknaden:

”Det är ett fattigare liv att inte få del av arbetsgemenskap, att inte få ta ansvar för vårt framtida samhälle genom att bidra med arbete.” Så börjar förordet till en rapport om utslagning av Synskadades riksförbund (SRF) och Unga synskadade (US).

Synskadade är i likhet med andra handikappade utsatta för den största utslagningen i de kapitalistiska samhällena. Vinstjakten anses viktigare än att låta alla få jobb och känna arbetsgemenskapens värde och ansvar för framtiden.

28 136 handikappade sökte under augusti månad arbete, men endast 264 erhöll arbete på den öppna marknaden. I halvskyddat arbete erhöll 125 personer jobb. Drygt 1 000 fick jobb inom skyddad verksamhet eller i

beredskapsarbete. Utslagningen visar en skrämmande utveckling, och samhället förmår inte att skaffa dessa människor ett meningsfullt jobb.

Propositionen från i våras om åtgärder för arbetshandikappade och de beslut som fattats med anledning av denna har inte gett några synliga resultat och kommer sannolikt inte heller att göra det, eftersom det inte innebär att några nya jobb skapades. "Arbete åt alla" blir med de besluten bara till ett vackert slagord utan egentlig innebörd.

Företagen ställer inte upp för de handikappade. Som talande exempel på detta kan tjäna länsarbetsnämnden i Stockholms län, 7:e distriktet. Detta distrikt innefattar Solna, Järfälla och Kista, som är ett område med relativt stort utbud av arbetstillfällen och där en stor del av industrin utgörs av elektronisk industri. Av 511 sökande i augusti månad erhöll 4 arbete på den öppna marknaden och 1 genom halvskyddad verksamhet. Alltså, mindre än 1 % av de sökande fick något jobb på den öppna marknaden, detta trots att det finns mängder med bidrag att tillgå för de företag som anställer handikappade. Det finns en klar motvilja inom näringslivet att ta något som helst ansvar för att alla skall få arbete. Näringslivets enda intresse är vinsterna och utdelning på aktier. Därför är riksdagens beslut från i våras ett slag i luften.

Det erfordras tvångsåtgärder för att tvinga näringslivet att anställa handikappade. Det krävs en målsättning, som utgår ifrån allas rätt till ett arbete oavsett handikapp. Det krävs att främjandelagen får klara tillämpningsföreskrifter, som ger de fackliga organisationerna och länsarbetsnämnderna möjlighet att tvinga företagen att anställa handikappade.

Södertäljeförsöket har, såvitt man hittills har kunnat se, slagit väl ut. En utvidgning borde vara en väg att ytterligare kunna ge arbetsrehabilitering. En plan bör upprättas som har till avsikt att trygga handikappades rätt till arbete, genom att skapa arbeten i produktionen av varor och tjänster i statlig och kommunal regi.

Det behövs en offensiv satsning för att komma till rätta med näringslivets ovilja att ta sig an handikappade.

Jag vill mot denna bakgrund ställa följande frågor till arbetsmarknadsministern:

1. Delar regeringen uppfattningen att var och en skall ha rätt till ett arbete oavsett handikapp?
2. Har regeringen för avsikt att vidta åtgärder för att tvinga näringslivet att anställa handikappade?
3. Är regeringen beredd att utarbeta en plan, som innebär att nya arbetstillfällen skapas inom produktion av varor och tjänster i statlig och kommunal verksamhet?
4. Har regeringen för avsikt att utvidga den arbetsrehabiliterande verksamheten i likhet med Södertäljeförsöket?
5. Har regeringen för avsikt att ställa ytterligare resurser till förfogande för att skaffa jobb åt handikappade?

1979/80:16 av Jörn Svensson (vpk) till ekonomiministern om åtgärder mot kapitalflykt:

Ett bland flera drag har på senare år alltmer framträtt i den officiella politiken i Sverige. Det är benägenheten att helt vägra erkänna vissa av de grundläggande och djupgående nationella problemen. Ett sådant problem är den oerhörda kapitalflykten ur landet. Inte ens när denna dränering av landet på viktiga resurser klart framgår av en aktuell statlig utredning, vill man i officiella kretsar vidgå att problemet existerar – och man gör följaktligen inte heller något för att komma åt det.

Kapitalexport är i högt industrialiserade kapitalistiska ekonomier i och för sig vanlig och inte något problem för de berörda nationerna. Strävan att skaffa hållpunkter i andra länder och närmre marknaderna ingår i en lagbunden process. Men det är skillnad mellan de nationer där kapitalexport ingår i ett mångsidigt mönster av kapitalströmmar och annat intensivt ekonomiskt utbyte och de nationer där själva utflödet av investeringskapital bildar det helt dominerande draget. I sistnämnda fall är det inte fråga om kapitalexport av vanlig typ utan om en ekonomisk utdiktningssprocess, som är ett hot mot landets utveckling.

Sverige avviker på detta område klart från det normala mönstret. I de högt industrialiserade kapitalistiska länderna, tagna som grupp, har de utrikes strömmarna av investeringar och finansiellt kapital kraftigt ökat fr. o. m. slutet av 1960-talet. Detta manifesterar sig emellertid på djupt olika sätt i Sverige och i övriga länder.

I samtliga OECD-länder ökade såväl utflödet som inflödet av direkta investeringar. Men proportionerna dem emellan förblev i stort desamma. För Sveriges del fick utvecklingen ett helt annat förlopp. Investeringsströmmarna totalt ökade snabbare än i OECD-länderna i genomsnitt. Det fanns länder där ökningen var än snabbare men där ändå proportionerna mellan in- och utflöde bestod. I Sverige skedde en våldsamt ökning av utflödet, som inte motsvarades av någon nämnvärd ökning av inflödet.

I OECD-länderna totalt var utflödet 1977 bara ca 1,5 gång så stort som inflödet. För Sverige var utflödet 7 gånger så stort som inflödet.

Underskottet, dvs. gapet mellan utflöde och inflöde, ökade i OECD-gruppen totalt sett inte nämnvärt, mätt i procent av hela in- och utflödet. Gapet utgjorde mindre än 25 %. För Sverige ökade det från ca 30 % i början av 1960-talet till ca 75 % år 1977.

Nu representerade 1977 i viss mån en topp i de årliga variationerna. De absoluta beloppen för genomförda direktinvesteringar utomlands minskade 1978. Mönstret och proportionerna förblev dock desamma. Hittills publicerade siffror från början av 1979 tycks också visa att långsiktstrenden består.

Det finns skillnader i de siffror som avser tillstånd till direktinvesteringar och de som avser faktiskt genomförda investeringar. Mönstren är dock desamma. Att tendenserna snarast framträder något skarpare i fråga om tillståndsbeloppen kan antyda att kapitalägarnas planer och förväntningar

förutser än större kapitalflykt framöver.

Utöver de från riksbanken uppgivna investeringsbeloppen sker ytterligare kapitalflykt genom transaktioner, som inte mäts i statistiken. Fakta från enstaka länder antyder att det verkliga utflödet kan vara både 50 och 100 % högre än det officiellt angivna.

Bilden är sålunda klar. Sverige utsätts för en ekonomisk och investeringsmässig utveckling av förut okänt slag. Drivande i denna process är de stora finansgrupperna i landet. Det som sker är ett uppenbart hot mot landets och folkflertalets vitala intressen. Sysselsättning, teknologisk och industriell förnyelse, skatteunderlag och allmän samhällelig uppbyggnad hindras och belastas av denna ohämmade kapitalflykt. På knappast något område uttrycks den grundläggande motsättningen mellan storfinansens och folkflertalets intressen så bjärt som här.

Mot denna bakgrund ställer jag följande frågor till statsrådet och chefen för ekonomidepartementet:

1. Varför tiger alla officiellt ansvariga sedan många år om kapitalflyktens problem?
2. Hur bedömer regeringen verkningarna av kapitalflykten på landets produktion, sysselsättning och allmänna utveckling?
3. Vad avser regeringen att göra åt kapitalflykten, och föreställer sig regeringen att fria kapitalrörelser även fortsättningsvis skall kunna accepteras?

1979/80:17 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till industriministern om säkerheten vid reaktorbyggen:

Allvarligt fusk vid monteringsarbeten på reaktorerna i Ringhals och Barsebäck har avslöjats genom att svetsare som arbetat där har berättat hur det hela har gått till. Fusket har omfattat fastsättningen av bultar och byglar som bär upp de kilometerlånga vattenledningarna i kärnkraftverken. Dessa ledningar transporterar såväl radioaktivt vatten som vatten till nödkylningssystemet. Utöver detta har också bränningar i betongen i själva reaktorinneslutningen förekommit!

Dessa avslöjanden måste betraktas som händelse av större vikt enligt 3 kap. 15 § riksdagsordningen, enär de ger anledning att ytterligare ifrågasätta säkerheten vid de svenska kärnkraftverken.

Fusket har drivits fram genom att huvudentreprenören, det västtyska bolaget Mannesmann, har satt ackorden med den utgångspunkten att alla monteringar kan genomföras utan komplikationer. Sådana har naturligtvis uppstått, framför allt genom att montörerna när de borrar i betongen ofta stött på armeringsjärn. För att då komma ifrån problemet och klara ackordet har de, i stället för att fullfölja borrarbetet till rätt djup, kapat bultarna. Detta har skett i tusentals fall och också erkänts av Vattenfall, som emellertid hävdar att alla felaktiga bultar bytts ut och att säkerheten därmed skulle vara tillfredsställande. Mot detta talar nya uppgifter från arbetarna, som påstår att detta är omöjligt med hänsyn till den tid det måste ta att utföra en sådan

kontroll och att den inte heller kan utföras på en reaktor i drift. Dessutom säger de att Mannesmanns arbetsledare utvidgat fusket genom att vid kontrollen tvätta bort märkningar för felaktiga bultar och ersätta dem med klartecken. Dessa avslöjanden, liksom de bränningar i reaktorinneslutningen som nämndes inledningsvis, har inte bemötts på ett seriöst sätt av vare sig Vattenfall eller statens kärnkraftsinspektion.

Jag vill därför fråga industriministern:

1. Vilka åtgärder har industriministern vidtagit med hänsyn till det som inträffat?
2. Anser industriministern att kontrollsystemet när det gäller de svenska reaktorbyggena är tillförlitligt och i så fall varför?
3. Vilka möjligheter har svenska myndigheter att ingripa mot ett multinationellt företag som Mannesmann när grovt fusk avslöjas som i detta fall?
4. Hur bedömer industriministern möjligheterna att garantera säkerheten vid framtida reaktorbyggen i Sverige?

1979/80:18 av *Erik Hovhammar* (m) till jordbruksministern om prövning av visst beslut av koncessionsnämnden för miljöskydd:

Försurningen av vårt land accelererar på ett skrämmande sätt. Det län som jag representerar, Kronobergs län, hör till de mest drabbade områdena i vårt land.

Försurningen och därmed urlakningen av farliga tungmetaller drabbar ekonomiskt såväl jordbruket och skogsbruket som fisket – det sistnämnda ofta en binäring för många mindre jordbrukare och en rekreationskälla för många människor. För skogsbruket betyder det att tillväxten försämras, och för jordbruket innebär det sura nedfallet en urlakning av kalken i marken men samtidigt också av för folkhälsan farliga tungmetaller, exempelvis kadmium och kvicksilver, för att bara nämna några. Det finns också risk för att grundvattnet kommer att förstöras.

Tusentals sjöar håller på att dö. Sjön Bolmen, Sveriges tionde sjö i storlek, drabbas nu av en betydande minskning i fiskbeståndet och beräknas vara död i mitten på 1990-talet. Tusentals sjöar runt om i vårt land är redan döda. När fisken försvinner är det allvarligt inte endast för fiskets bestånd utan framför allt därför att det är ett symptom på en miljöförstöring, som senare kommer att drabba också människorna. Redan nu kan en ökning av antalet luftvägssjukdomar konstateras. Människornas hälsa är i fara.

Huvudparten av det nedfall som drabbar södra och västra Sverige kommer utifrån, men vi bidrar också själva till att förstöra vår miljö. Nu senast har koncessionsnämnden medgivit Pilkington Floatglas AB i Halmstad att öka utsläppen av svaveloxider från 650 till 750 ton per år. Markägarna och befolkningen i västra Småland är allvarligt oroade av detta förhållande. Vi kan inte begära att de länder som "exporterar" försurande ämnen till vårt land skall vidta åtgärder, om vi själva inte är beredda att på ett eller annat sätt begränsa våra egna utsläpp.

Åberopande det anförda får jag anhålla om kammarens tillstånd att till jordbruksministern få ställa följande fråga:

Avser statsrådet att ompröva koncessionsnämndens beslut om en utökning av svavelutsläppen från Pilkington Floatgas AB i Halmstad?

den 15 oktober

1979/80:19 av *Carl Lidbom* (s) till utrikesministern om regeringens bedömning av förhållandena i Mellanöstern:

Den centrala frågan i Mellanösternkonflikten är palestiniernas framtid. Varaktig fred i regionen förutsätter att palestinierna får ett land som de kan betrakta som sitt eget, med rätt – om de så vill – att bilda en självständig stat vid sidan av Israel. Palestinierna måste därför betraktas som fullvärdig part i konflikten och vara företrädare i fredsarbetet av egna representanter. De enda tänkbara representanterna för palestinierna är sådana som utsetts av PLO eller med PLO:s godkännande. Inga andra skulle ha nödvändig auktoritet.

Detta är en syn på konflikten som numera delas av de flesta regeringar i världen, även i Västeuropa. Sverige har gett uttryck för den, både under Olof Palmes regering och under den första regeringen Fälldin.

Inte heller regeringen Ullsten deklarerade någon annan inställning. Men en diskret tystnad och några allmänt hållna kommentarer till det egyptisk-israeliska fredsavtalet i våras kunde tolkas så, att en kursändring förbereddes. Utrikesministern i fp-regeringen, Hans Blix, välkomnade avtalet utan att med ett ord antyda risken för att en separatfred mellan Egypten och Israel kunde förändra de militära styrkeförhållandena i Mellanöstern och göra den redan förut omedgörliga israeliska regeringen än mer obenägen att göra eftergifter gentemot palestinierna. PLO tycktes fp-regeringen vara på väg att "glömma bort".

I en tid då det övriga Europa började öka trycket på Israel föreföll den svenska fp-regeringen vara i färd med att trappa ned sitt engagemang i Mellanösternkonflikten och sluta upp bakom Sadat-Begin-politiken utan några som helst reservationer eller frågetecken. Den svenska utrikesministerns attityd skilde sig markant t. ex. från den attityd som EG-ländernas utrikesministrar gav uttryck åt i gemensamma deklARATIONER. De svenska kontakterna med PLO hölls på sparlåga, medan flera andra regeringar i väst valde att göra spektakulära öppningar mot PLO. I Wien togs Arafat emot av Bruno Kreisky och Willy Brandt. Madrid och Ankara inbjöd PLO-ledaren till officiellt besök på regeringschefsnivå. Den franske utrikesministern intensifierade sina kontakter med ledande företrädare för PLO. T. o. m. den amerikanska administrationen försökte nalkas PLO, även om försöken slutade med att president Carter fick avskeda Andrew Young efter protester från Israel och i kongressen.

Fred mellan Egypten och Israel är givetvis i sig en glädjande tilldragelse. Men för Mellanösternkonflikten i dess helhet är lösningen av den palestinska frågan långt viktigare. Tyvärr finns det ingenting som tyder på att det gjorts

några förhandlingsframsteg i den frågan. Tvärtom har Israel i de nu pågående förhandlingarna med Egypten och USA både i ord och i handling visat att man inte tänker ge upp sina anspråk på Västbanken – det område som utgör kärnan i varje tänkbart palestinskt hemland. Den israeliska regeringen, som anser sig ha tiden på sin sida, är sedan länge i färd med att skapa "fakta på marken", medan förhandlingarna stampar på samma fläck och kanske så småningom rinner ut i sanden. Genom konfiskation, expropriation för påstådda militära ändamål och utmanande "köp" i strid mot jordansk lag tränger Israel undan araberna och lägger beslag på mark för judiska bosättningar. Att annekteringen av arabiska områden inte går fortare än den gör – hittills har omkring en fjärdedel av marken på Västbanken övergått i israelisk ägo – beror sannolikt främst på att immigrationen av judar till Israel drastiskt minskat efter 1973 års krig och att det börjar bli alltmer ont om judar som vill bosätta sig i arabiska ökenområden. Vid ett besök i Europarådet i Strasbourg häromdagen (den 10 oktober) förklarade den israeliske utrikesministern Moshe Dayan att Israel inte tänker avstå från att fullfölja sin bosättningspolitik av hänsyn till pågående fredsförhandlingar eller världsoptionen.

Förhandlingar med deltagande av palestinierna förutsätter förändringar såväl i PLO:s som i Israels inställning. Båda parter måste erkänna varandras nationella rättigheter och upphöra med våldshandlingar.

I nuläget är det emellertid tydligt att det är på den israeliska sidan som motståndet mot samtal med motparten är störst. Hat och fruktan är en tragisk realitet som blockerar vägen till förhandlingar. Men den grundläggande orsaken till Israels vägran att förhandla med PLO är Israels egen ovilja att släppa ifrån sig ockuperat territorium, främst Västbanken. Den "autonomi" som den israeliska regeringen är beredd att erbjuda palestinierna har ingenting med nationellt självbestämmande att göra. Enligt israelisk uppfattning är Västbanken – Judéen och Samarien – en integrerad del av det heliga landet, Erez Israel, och Israel har inte en tanke på att ge upp sina anspråk på fortsatt suveränitet över området. Därför har Israel inte annat att erbjuda palestinierna än fortsatt underkastelse, låt vara under andra former än den nuvarande militära ockupationen. På de villkoren lär Begin få svårt att finna några palestinier som vill förhandla med honom, utom möjligen handplockade quislingar. Med PLO varken kan eller vill han föra några samtal.

I den situationen måste vägen till fred gå över ökade påtryckningar på Israel, främst från USA:s men också från Västeuropas sida. Israel har hittills visat betydande likgiltighet för världsoptionen, men man skall ändå inte underskatta effekten på sikt av den internationella opinionsbildningen. Med tanke på de bindningar Israel har till västerländsk civilisation är det av särskild vikt att de västeuropeiska regeringarna med kraft reagerar mot sådana inslag i den israeliska politiken som strider mot internationell rätt och mänskliga rättigheter. Därvid tänker jag bl. a. på – förutom bosättningspolitiken och behandlingen av araberna inom ockuperade områden – de systematiska kränkningarna av ett värnlöst grannlands suveränitet och territorium, bombningarna och de militära operationerna på libanesisk mark.

Inte ens israelerna själva påstår längre att deras bombflygare kan skilja mellan militära mål och oskyldig civilbefolkning.

Mot denna bakgrund hemställer jag att utrikesministern redovisar

1. regeringens bedömning av den senaste tidens utveckling i Mellan-östern,
2. regeringens inställning till PLO och den palestinska frågan, samt
3. regeringens uppfattning beträffande de inslag i den israeliska politiken som jag har påtalat i interpellationen.

Nr 11
Måndagen den
15 oktober 1979

---

*Meddelande om
frågor*

§ 6 Meddelande om frågor

Meddelades att följande frågor framställdes

den 12 oktober

1979/80:16 av *Paul Jansson* (s) till försvarsministern om sysselsättningen vid Vanäsverken i Karlsborg:

Vid FFV:s ammunitionsfabrik Vanäsverken i Karlsborg föreligger betydande risk för en omfattande neddragning av sysselsättningen beroende på uteblivna beställningar av finkalibrig ammunition. Det har på sikt talats om en halvering av arbetsstyrkan som f. n. uppgår till ca 300 personer. Om detta genomförs skulle det innebära ett hårt slag för de anställda vid Vanäsverken och inte minst för Karlsborgs kommun som redan tidigare kämpar med betydande svårigheter då det gäller sysselsättningen.

Min fråga till försvarsministern är:

Är statsrådet beredd att vidtaga sådana åtgärder att sysselsättningen vid Vanäsverken i Karlsborg kan tryggas?

1979/80:17 av *Börje Stensson* (fp) till handelsministern om åtgärder för att påverka bensinbolagens prispolitik:

I handelsns fackpress påtalas den diskriminerande prispolitik bensinbolagen börjat tillämpa gentemot lanthandlare. Lanthandlare som i många år sålt bensin i s. k. singelpump har plötsligt mist sin återförsäljarrabatt. De klassas som konsumenter av bensinbolagen.

Av denna anledning kan drivmedelsförsörjningen starkt hotas i glesbygder.

Vidare mister lanthandeln väsentliga inkomster. Hushållens inköp kan förändras och ske på annan ort, där bensinköp samtidigt möjliggörs.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga handelsministern om regeringen uppmärksammat förhållandet och vad regeringen avser att vidtaga för åtgärder i så fall.

1979/80:18 av *Tore Nilsson* (m) till handelsministern om planerad export av spritdrycker:

Enligt uppgifter i massmedia föreligger planer att exportera sprit från Sverige. Med tanke på att alkoholfrågan enligt WHO är ett av nutidens största problem och spritens skadeverkningar ekonomiskt och socialt är enorma i de länder dit den svenska exporten skall riktas, måste starka invändningar riktas mot den. En export av detta slag ter sig lika moraliskt oacceptabel som en okontrollerad vapenexport.

Är regeringen beredd att vidtaga åtgärder med anledning av den export som förbereds?

1979/80:19 av *Kurt Ove Johansson* (s) till jordbruksministern om bättre beredskap mot rabies:

Rabies är en fruktad sjukdom, som kan drabba både människor och djur. Sjukdomen har trängt allt längre norrut i Europa. Rabiesmittade djur har påträffats så långt upp som till Danmark.

Sverige befinner sig därmed i den zon där det föreligger omedelbar risk för sjukdomens vidare utbredning. Rabies sprids genom däggdjur och fåglar. Smuggling av djur till Sverige från länder där rabies konstaterats har visat stigande tendens. Detta medför ökade risker för att rabies införs i Sverige.

Sedan lång tid tillbaka finns i Sverige en viss beredskap mot rabies. Den anses av ansvariga myndigheter som relativt god. Men självfallet bör beredskapen kunna förbättras i ett läge då riskerna för rabiesmitta anses öka.

Jag vill därför ställa följande fråga till jordbruksministern:

Vilka åtgärder kommer regeringen att vidtaga, dels för att förbättra beredskapen mot rabies, dels för att komma till rätta med smugglingen av djur till Sverige från besmittade områden?

1979/80:20 av *Margareta Palmqvist* (s) till försvarsministern om den planerade utflyttningen av försvarets forskningsanstalt till Botkyrka:

Överbefälhavaren har i en tidningsartikel uttalat att han motsätter sig en utflyttning av försvarets forskningsanstalt till Botkyrka.

Med anledning av detta uttalande anhåller jag att få ställa följande fråga till försvarsministern:

Är försvarsministern beredd att stå fast vid hittills fattade regeringsbeslut, så att utflyttningen kan ske i enlighet med dessa?

1979/80:21 av *Gunnar Olsson* (s) till utbildningsministern om produktionen av TV-program:

Enligt riksdagsbeslut skall, efter 1986, 40 % av landets TV-produktion komma från de olika TV-distrikten ute i landet.

Samtidigt uttalade riksdagen att man vid utbyggnaden borde prioritera de små distrikten. Som svar på motionen 1977/78:1795 uttalade sig riksdagen för

att fördelningen av möjliga resursförstärkningar bör i första hand komma de svagt utbyggda distrikten till godo.

Mot bakgrund av det anförda vill jag till utbildningsministern ställa följande fråga:

Har statsrådet för avsikt att medverka till att riksdagens beslut om elva TV-distrikt fullföljs?

1979/80:22 av *Kjell Nilsson* (s) till jordbruksministern om sjön Åsnens reglering:

Kommerskollegium har underlåtit att tillställa vattendomstolen erforderligt material. Därför kan vattendomstolen ej behandla frågan om sjön Åsnens reglering.

Ämnar statsrådet vidta några åtgärder i anledning av beslutet och i så fall vilka?

1979/80:23 av *Stina Eliasson* (c) till försvarsministern om tidpunkten för flyttning till Östersund av arméns tekniska skola:

Med anledning av tidningsuttalanden av överbefälhavaren anhåller jag om att till försvarsministern få ställa följande fråga:

När beräknas flyttningen av arméns tekniska skola till Östersund kunna genomföras?

1979/80:24 av *Eric Rejdell* (fp) till kommunikationsministern om lokalisering av civil flygförarutbildning till Kalmar:

Pilotutbildningsutredningen avgav i augusti 1979 sitt betänkande Rekrytering och utbildning av flygförare till den civila luftfarten.

I betänkandet framstår Kalmar som en tänkbar plats för lokalisering.

Inte minst med tanke på de utfästelser tidigare regeringar gjort att kompensera Kalmar och Kalmar län för nedläggelsen av F 12 borde denna verksamhet förläggas till Kalmar.

Med anledning härav vill jag ställa följande fråga till kommunikationsministern:

Är kommunikationsministern beredd att medverka till att största hänsyn tas till tidigare givna löften att kompensera Kalmar för F 12:s nedläggning och medverka till att utbildning av flygförare till den civila luftfarten lokaliseras till Kalmar?

1979/80:25 av *Karin Israelsson* (c) till industriministern om sysselsättningen i Västerbottens inlandskommuner:

Befolkningsomflyttningen under framför allt 1960-talet innebar en avsevärd utflyttning från bl. a. Västerbottens inland. Utflyttningen medförde en alltmer snedvriden ålderssammansättning bland befolkningen. Antalet pensionärer uppgår i vissa kommuner till mer än 30 % av invånarna.

Efter en tid av mer balanserad utveckling finns nu tecken som tyder på en ny flyttningsvåg från Västerbottens inland, med ytterligare förvärrad situa-

tion för inlandskommunerna som följd. Inlandskommunerna är i många fall för sin överlevnad beroende av att en återinflyttning sker.

Det krävs kraftfulla sysselsättnings- och regionalpolitiska insatser för att få nylokaliseringar till inlandskommunerna. Ej heller får befintlig verksamhet avvecklas. Domänverkets planer på att minska antalet arbetstillfällen i dessa kommuner måste avvisas och kraftfulla åtgärder vidtas för att befintlig verksamhet i inlandskommunerna skall kunna bibehållas.

Med anledning av det anförda vill jag fråga industriministern:

Vilka åtgärder avser statsrådet att vidta för att säkerställa att befintliga sysselsättningsmöjligheter bibehålls och nya arbetstillfällen skapas i Västerbottens inlandskommuner?

1979/80:26 av *Inga Lantz* (vpk) till utbildningsministern om åtgärder för att förbättra de studerandes ekonomiska situation:

Över två tredjedelar av studiemedelstagarna tvingas att förvärvsarbeta samtidigt som de studerar, eftersom studiemedlen är otillräckliga. Detta får negativa konsekvenser för studieresultaten och förhindrar att de utbildningspolitiska målen uppfylls. Det bidrar också till att konservera den sociala snedrekryteringen till högre utbildning.

Jag vill därför ställa följande fråga till utbildningsministern:

Vilka åtgärder tänker utbildningsministern vidta för att förbättra de studerandes ekonomiska situation?

1979/80:27 av *Eivor Marklund* (vpk) till justitieministern om försäljningen av vissa skogsholmar i Kalix skärgård:

Folkpartiregeringen beslutade nyligen ge SCA tillstånd att köpa de s. k. kronogårdslägenheterna Rånön och Bergön samt ett antal skogsholmar i Kalix skärgård. Köpesumman, 50 000 kr., har fått ortsbefolkningen att erinra sig gamla tiders baggböleri. En annan förvirrande omständighet är att frågan om ägande- och besittningsrätt till områdena länge varit föremål för juridiska prövningar. Mot den bakgrunden är det angeläget att regeringen redovisar underlaget till beslutet om försäljningen.

Jag vill därför till justitieministern ställa frågan:

På vilka grunder har regeringen fattat beslutet om försäljning av de omstridda skogsholmarna i Kalix skärgård?

1979/80:28 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till statsrådet Karin Andersson om villkoren för uppehållstillstånd för latinamerikanska flyktingar:

Latinamerikanska flyktingar får allt svårare att erhålla uppehållstillstånd i Sverige. Det gäller inte minst chilénare. En del av dem har under sin flykt från Chile hunnit passera flera länder innan de kom hit. Familjer har splittrats och medlemmarna spritts till flera länder.

Två fall är nu aktuella för utvisning till Spanien. Det gäller en av kristna vänsterns ledare i Sverige, Orellano, och en ung flicka i Uppsala, Guzman. Båda har vistats i Sverige lång tid, talar svenska och har sin försörjning

ordnad. I fallet Guzman talas det om att det saknas familjeanknytning och i fallet Orellano att någon politisk förföljelse inte hotar i Spanien. Det är dåliga skäl, och förpassningarna är ett klart uttryck för den hårdare politik som nu tillämpas mot latinamerikanska flyktingar.

Jag vill därför fråga invandrarministern:

Ämnar regeringen fortsätta den skärpning av attityden mot latinamerikanska flyktingar som anförda fall är exempel på?

1979/80:29 av *Oswald Söderqvist* (vpk) till utrikesministern om åtgärder för att stödja Nicaragua:

Folket i Nicaragua har efter en lång kamp befriat sig från Somozaregimens förtryck. Den vidare utvecklingen i landet är av oerhörd betydelse, inte endast för Nicaragua självt utan också för övriga stater i Mellanamerika. I området finns några av Latinamerikas värsta diktaturstater, t. ex. Guatemala. Det är därför viktigt att den folkliga resningen i Nicaragua ges allt stöd och all hjälp, så att landet kan utvecklas mot demokrati, fri från utländska intressen.

Sverige har, efter Sandinistiska frontens seger, beslutat att ge ekonomiskt stöd. Det är bra, även om det varit bättre om de fått det långt tidigare. Men det är inte tillräckligt. Starka intressen, framför allt i USA, vill inte ha en demokratisk utveckling i Mellanamerika. Svenska regeringar har ofta uttalat sitt stöd för en sådan utveckling.

Jag vill därför fråga utrikesministern:

Vilka åtgärder har vidtagits och vad planeras av regeringen i fortsättningen för att stödja den demokratiska utvecklingen i Nicaragua?

1979/80:30 av *Bertil Måbrink* (vpk) till handelsministern om lagstiftning mot svenska nyinvesteringar i Sydafrika:

Kommerskollegium har givit tillstånd för Alfa-Laval AB att göra en investering i ett av sina företag i Sydafrika. I realiteten innebär detta en viss ökning av produktionskapaciteten. Kommerskollegium medger att i nämnda fall undantag inte borde medges, om en restriktiv tolkning av lagen om förbud mot nyinvesteringar i Sydafrika skulle göras. Trots detta vill kommerskollegium tolka lagen "snällt", som en del tjänstemän uttrycker sig. Lagens utrymme för dispensgivningar gör det tydligen möjligt att godtyckligt tolka lagen.

Jag vill fråga handelsministern:

Avser regeringen att förändra lagen så att nyinvesteringar av svenska företag i Sydafrika effektivt stoppas?

1979/80:31 av *Bertil Måbrink* (vpk) till industriministern om produktion av metanol i Vannsäter:

Alla förutsättningar är för handen när det gäller att starta en försöksverk-

samhet för produktion av metanol i de tomma fabrikslokalerna i Vannsäter.

Enligt uppgift hänger nu hela denna fråga på regeringen och på hur snart besked kan lämnas.

Det är viktigt att snarast få i gång denna verksamhet med tanke på att många av de arbetare som berövades jobbet när massproduktionen lades ned vid nämnda fabrik ännu inte fått ersättningsjobb.

Jag vill fråga industriministern:

Är regeringen beredd att omgående ge klartecken för igångsättning av försöksverksamhet för produktion av metanol vid Vannsättersfabriken?

1979/80:32 av *Bertil Måbrink* (vpk) till arbetsmarknadsministern om bibehållande av Esseltes tillverkningsenhet i Gävle:

Det multinationella företaget Esselte AB har beslutat lägga ned sin tillverkningsenhet i Gävle mot de anställdas protester och trots att nämnda enhet går med vinst.

Esselte har bedrivit ett hänsynslöst spel mot de anställda och mot en hel kommun.

Hittills förefaller det som om regeringen suttit med armarna i kors.

Jag vill fråga arbetsmarknadsministern:

Vad har regeringen gjort och vad kommer regeringen att göra för att förhindra nedläggningen av Esseltes tillverkningsenhet i Gävle?

1979/80:33 av *Karin Nordlander* (vpk) till handelsministern om åtgärder för att hejda prisstegringarna:

Prisnivån i konsumentledet steg under detta års första åtta månader med mer än 6 %. Många tecken tyder på att prisstegringstakten nu ytterligare håller på att öka. Folkflertalet ställs inför nya hot om standardnedpressningar.

Med hänvisning till det anförda vill jag till handelsministern ställa följande fråga:

Vilka åtgärder avser regeringen vidta för att hejda prisstegringarna?

1979/80:34 av *Eva Hjelmström* (vpk) till kommunikationsministern om tillsynen över sjösäkerheten:

Sjöfartsverket skall enligt sina instruktioner utöva tillsynen över sjösäkerheten. I samband med diskussionen om Tsesisolyckan har emellertid en rad fakta framkommit som innebär att man allvarligt kan ifrågasätta huruvida verket fullgör denna uppgift. Fakta påstås ha mörklagts och påtryckningar sägs ha förekommit gentemot underlydande för att de skall dölja för verket obehagliga fakta. Tillsynen av att arbetstidslagen till sjöss efterlevs hävdas vara i det närmaste obefintlig. Exempelen på påstådda missförhållanden skulle kunna mångfaldigas. En av verkets tjänstemän har, mot den fackliga organisationens vilja, förflyttats från sin tjänst.

Mot bakgrund av de avslöjanden som framkommit samt mot bakgrund av att sjöfartsverkets uppgifter växer i betydelse i takt med att för människor och natur skadliga ämnen allt oftare transporteras till sjöss, hemställer jag att till kommunikationsministern få ställa följande fråga:

Vilka initiativ avser kommunikationsministern ta för att kraven på sjösäkerhet skall uppfyllas?

1979/80:35 av *Alexander Chrisopoulos* (vpk) till arbetsmarknadsministern om invandrarnas anställningsskydd:

En invandrare har avskedats från sin anställning i samband med att gällande arbets- och uppehållstillstånd löpt ut. Ansökan om förlängt arbets- och uppehållstillstånd var vid tidpunkten för avskedandet inlämnad och ej färdigbehandlad. Ärendet har prövats av arbetsdomstolen, som anser att avskedandet av invandraren var korrekt. Men domstolen påpekar samtidigt att det här föreligger en konflikt mellan utlänningslagstiftningen och lagen om anställningsskydd.

Både LO och TCO har gett uttryck för uppfattningen att arbetstillstånd bör fortsätta att gälla tills ansökan om förlängt arbetstillstånd är färdigbehandlad.

Jag vill mot denna bakgrund fråga arbetsmarknadsministern:

Kommer regeringen att vidta åtgärder för att trygga invandrades anställningsskydd under den tid ansökan om förlängt arbetstillstånd färdigbehandlas?

1979/80:36 av *John Andersson* (vpk) till industriministern om sysselsättningen vid AB Polarvagnens fabriker:

Sysselsättningen vid AB Polarvagnens fabriker är hotad. En nedläggning av verksamheten eller en nedskärning av antalet sysselsatta skulle få katastrofala följder för inlandet. Inte mindre än fyra glesbygdskommuner skulle drabbas hårt – över 600 personer skulle bli utan arbete. Det råder stor samstämmighet om att snara åtgärder måste vidtas.

Med hänvisning till det anförda vill jag fråga industriministern:

Avser regeringen att vidta åtgärder som räddar sysselsättningen vid AB Polarvagnens fabriker?

1979/80:37 av *Olle Östrand* (s) till industriministern om metanolproduktion i Söderhamn:

Svensk Metanolutveckling AB och Stora Kopparberg har sedan lång tid tillbaka varit överens om att den nedlagda sulfidfabriken i Vannsäter i Söderhamn är lämplig för en försöksverksamhet med metanolproduktion. I samband med riksdagens energipolitiska beslut i våras påtalades också angelägenheten av att regeringen tillsammans med SMAB omgående kommer i gång med ifrågavarande försöksverksamhet. Att skaffa ersättningsjobb åt de ca 220 människor som drabbades av sulfidfabrikens nedlägg-

ning 1978 är också mycket angeläget. Trots detta har ännu inget beslut fattats.

Mot den bakgrunden anholder jag om att till industriministern få ställa följande fråga:

Är industriministern beredd att omgående ta de initiativ som erfordras för att starta försöksverksamhet med metanolproduktion i den nedlagda sulfittfabriken i Vannsäter i Söderhamn?

1979/80:38 av *Inger Lindquist* (m) till utrikesministern om svenska biståndsinsatser i Kampuchea:

Kampuchecas folk lider, svälter och dör. Det krävs omedelbara insatser av skilda slag för att förhindra död och lindra svälten och nöden i landet.

Vilka omedelbara åtgärder ämnar utrikesministern vidta för att bistå Kampuchecas folk?

1979/80:39 av *Martin Olsson* (c) till justitieministern om ändrade bestämmelser för ombudsröstning:

Åtskillig kritik har under och efter valrörelsen riktats mot det sätt varpå möjligheterna till ombudsröstning genom s. k. vårdare har utnyttjats.

Det har även uppmärksamats att beställning av dubblettröstkort hos lokal skattemyndighet gjorts av annan än den röstberättigade.

Samtidigt som det är av största betydelse att alla röstberättigade – även de som på grund av sjukdom är förhindrade att besöka sin vallokal – kan få utöva sin rösträtt, är det lika betydelsefullt att reglerna för ombudsröstning m. m. är sådana att ingen behöver riskera att bli utsatt för obehörig påverkan inför valet.

Jag vill därför ställa följande fråga till justitieministern:

Avser justitieministern att pröva frågan om ändrade bestämmelser för ombudsröstning, utfärdande av dubblettröstkort m. m. så att riskerna för obehörig påverkan inför valen undanröjs?

1979/80:40 av *Carl Lidbom* (s) till statsministern om villkorslagens krav på förvaringen av kärnkraftsavfall:

Regeringspartierna är ense om att ytterligare kärnreaktorer skall laddas, om inte all vidare utbyggnad av kärnkraften stoppas till följd av utgången av folkomröstningen nästa år. Detta förutsätter antingen att villkorslagen ändras eller att centern accepterar de båda andra regeringspartiernas tolkning av villkorslagen. Av regeringsförklaringen framgår att centern föredrar den senare utvägen.

Min fråga är:

Är det inte bättre att statsministern medverkar till en sådan ändring av villkorslagen att dess krav på förvaringen av avfall från reaktorer anpassas till vad som är möjligt att uppfylla än att han med sitt eget namn på ett

regeringsbeslut garanterar att problemen med en "helt säker slutlig förvaring av avfallet" är lösta?

Nr 11

Måndagen den
15 oktober 1979

1979/80:41 av *Carl Lidbom* (s) till statsministern om lagrådsgranskningen av en generalklausul i skattelagstiftningen:

*Meddelande om
frågor*

I ett förslag till grundlagsändringar som antogs som vilande av riksdagen i våras finns bestämmelser om lagrådsgranskning, bl. a. om vad granskningen skall avse. Syftet med dessa bestämmelser är att göra klart att lagrådets verksamhet är av enbart juridisk-teknisk art. Lagrådet skall inte syssla med politik. Om detta har partierna i riksdagen varit ense.

I propositionen (1978/79:195 s. 48) uttalade föredraganden, dåvarande justitieministern Sven Romanus, bl. a. följande: "Jag vill särskilt understryka vikten av att lagrådet iakttar den största återhållsamhet när det gäller sakfrågor av politisk natur. Det är inte förenligt med lagrådets ställning i vårt konstitutionella system att det redovisar andra synpunkter än sådana som är av juridisk-teknisk art."

Hur kan statsministern, mot den bakgrunden, förklara att en mellan regeringspartierna omtvistad fråga – frågan om behovet av en s. k. generalklausul i skattelagstiftningen – har lämnats öppen i regeringsförklaringen och i realiteten överlämnats till lagrådets avgörande?

den 15 oktober

1979/80:42 av *Lilly Hansson* (s) till industriministern om arbetet i utredning om NCB:s fabrik i Hörnefors:

Riksdagen beslöt den 8 juni vid behandling av näringsutskottets betänkande 1978/79:61 att en förutsättningslös och allsidig utredning skulle tillsättas om möjligheter till en lönsam utveckling vid NCB:s fabrik i Hörnefors. Mot bakgrund av detta beslut vill jag ställa följande frågor till industriministern:

När beräknas utredningen om NCB:s fabrik i Hörnefors vara klar?

Har de fackliga organisationerna getts möjlighet att delta i denna utredning på det sätt som riksdagen förutsatte?

1979/80:43 av *Nils-Olof Grönhagen* (s) till industriministern om åtgärder för att trygga sysselsättningen i Sollefteå:

Vilka åtgärder avser statsrådet vidta för att rädda sysselsättningen bl. a. i Sollefteå för dem som nu drabbats av de likviditetssvårigheter Polarvagnen AB råkat ut för?

1979/80:44 av *Birgitta Johansson* (s) till industriministern om sysselsättningen i Karlsborgs kommun:

Oron för den framtida sysselsättningen vid Luxors Karlsborgsfabrik är fortfarande stor. Den kommunicé som lämnades från styrelsemötet med

Nr 11

Måndagen den
15 oktober 1979

---

*Meddelande om
frågor*

Luxor Industri AB den 23 augusti 1979 pekar på att försäljningen av Luxors produkter har utvecklats gynnsamt på den skandinaviska marknaden.

Mot denna bakgrund vill jag fråga statsrådet:

Vad avser regeringen göra för att de ca 90 anställda vid Karlsborgsfabriken skall garanteras jobb i fortsättningen?

§ 7 Kammaren åtskildes kl. 14.03.

In fidem

BENGT TÖRNELL

/Solveig Gemert